

**Vyhodnocení regionálních a
oborových setkání ke zhodnocení
rozvojových aktivit v regionu
Posázaví za období 2006 – 2010
v rámci procesu evaluace
Strategického plánu Leader**

Zpracoval:

Mgr. Ondřej Marek
CpKP střední Čechy
Vodičkova 36, Praha 1
ondrej.marek@cpkp.cz

1. Popis situace

Posázaví o.p.s. od svého založení v roce 2003 pracuje na rozvoji regionu Posázaví. V letech 2006 – 2010 byla v regionu za podpory PRV realizována Strategie Leader. Hlavním mottem strategie je: **Zlepšení kvality života regionu Posázaví**. Strategie vznikla aktualizací starší strategie učiněné na základě série setkání aktérů rozvoje venkova, které pobíhaly od podzimu 2005 do jara 2006. Proběhlo celkem 11 oborových a 6 regionálních setkání.

V roce 2010 se v rámci evaluace realizace Strategického plánu Leader proběhla obdobná série setkání. Uskutečnilo se pět regionálních a osm oborových setkání ke zhodnocení rozvojových aktivit v regionu Posázaví za období 2006 – 2010. Složení účastníků regionálních i oborových setkání, bylo typově srovnatelné se setkáními, která proběhla na přelomu let 2005 a 2006. Setkání probíhala od 15. dubna do 27. června 2010 v prostorech Posázaví o.p.s. v budově piaristické koleje na Masarykově náměstí v Benešově.

2. Cíle vyhodnocení regionálních a oborových setkání

Cíle tohoto vyhodnocení můžeme formulovat do několika základních otázek na, které se pokusíme odpovědět analýzou výstupů z výše zmíněných setkání a jejich porovnáním s výstupy setkání v letech 2005 a 2006. Hodnotící otázky zní:

- 1) Jaké jsou aktuální problémy a potřeby aktérů rozvoje regionu Posázaví?
- 2) Jaké postupy, které byly Posázavím o.p.s. v posledních třech letech realizovány, se osvědčily, či by se měly změnit?
- 3) Jaký zaznamenali aktéři rozvoje regionu vývoj v oblastech, kterým se věnují?

Probíhaly dva typy setkání, oborová a regionální. Na regionální setkání jsou zváni především zástupci obcí, které k příslušnému regionu patří. Složením i tématy jsou oba typy setkání rozdílná a proto jsme je vyhodnocovali zvlášť.

Ze zápisů se všech setkání byly shromážděny uvedené klady a zápory současné situace. Následně byly seskupovány do tematicky příbuzných skupin a zanalyzovány do shrnutí uvedených níže. Stejně tak bylo naloženo s doporučeními na řešení ze strany účastníků setkání a s jejich dalšími požadavky.

Podobným způsobem bylo pracováno i se zápisy z prvního kola setkání z let 2005-6. Na vhodných příkladech pak byl dokumentován vývoj, či setrvalý stav v regionu.

Tato analýza není žádnou kvalitativní studií. Jedná se o analýzu problémů aktivní části aktérů rozvoje venkova v regionu Posázaví. Je ovlivněna složením účastníků setkání, výběrem témat oborových setkání, ale i směřováním facilitátora. Nicméně přináší zajímavou sondu do stavu a trendů v především v oblastech, kterým se věnuje společnost Posázaví o.p.s.

3. Regionální setkání

Proběhlo celkem pět regionálních setkání.

	Regionální setkání
15. dubna 2010	Regionální setkání mikroregion CHOPOS, obcí Tichonice, Choratice
19. dubna 2010	Regionální setkání mikroregionu Blaník, Podblanicko a Želivka
20. dubna 2010	Regionální setkání mikroregionu Týnecko, městyse Kácov a obcí Kamenný Přívoz, Krňany a Pohoří
22. dubna 2010	Regionální setkání mikroregionu Malé Posázaví, Džbány
26. dubna 2010	Regionální setkání měst Sázava, Týnec nad Sázavou, Benešov, Neveklov, Votice, Bystřice a Jílové u Prahy

Regionálních setkání se převážně účastnili zástupci obcí. Řada jejich připomínek směřovala mimo kompetenci a možnosti činnosti Posázaví o.p.s. Tato připomínky však mohou být důležitým podkladem pro činnost Posázaví o.p.s. směrem ke krajské, či národní úrovni.

1) Aktuální problémy a potřeby aktérů rozvoje regionu Posázaví?

Jeden z hlavních problémů, který byl na regionálních setkáních definován, byla vzrůstající **administrativní zátěž obcí**. Tato zátěž je spojena s účetními nároky, elektronizací veřejné správy, dotacemi, ale i dalšími požadavky na zajištění služeb státu obcemi. S tímto problémem souvisí i stížnosti obcí na neustále měnící se složitou legislativu a nedostatečnou metodickou podporu menších obcí ze strany ORP a kraje.

Dalším tématem důležitým pro představitele obcí byla otázka jejich financování. Opakovaně zazněl názor, že současný **stav financování obcí** neumožňuje jejich dostatečný rozvoj. Zazněl i názor, že by bylo lepší než s náročnou administrativou rozdělovat dotace, zvýšit přímé financování obcí. Finance se totiž malým obcím nedostávají nejen na rozvojové aktivity a budování infrastruktury, ale i na zajištění normálního chodu.

Pozitivně naopak byla na regionálních setkáních hodnocena **aktivita občanských iniciativ a neziskových organizací**. Množství kulturních a společenských akcí, které pořádají zpravidla neziskové subjekty, přináší do obcí život a aktivitu.

Činnosti jednotlivých mikroregionů a Posázaví o.p.s. byly opakovaně označovány jako pozitivní a přínosné. Především činnost manažerů a **společné řešení problémů v rámci mikroregionu** bylo oceněno na několika setkáních.

2) *Jaké postupy, které byly Posázavím o.p.s. v posledních třech letech realizovány, se osvědčily či by se měly změnit?*

Vhledem k nastíněným problémům obcí je zřejmé, že možnosti Posázaví o.p.s. jsou v tomto ohledu omezené. Navrhovaná řešení se dotýkala především rozpočtového určení daní, požadavků na stabilní srozumitelné legislativní prostředí a snižování administrativy. Výrazným požadavkem byl vznesen i k potřebě profesionalizace vedení malých obcí. Tedy opatření, která nelze řešit na úrovni regionu.

V oblasti činnosti mikroregionů se objevovaly požadavky na prohloubení spolupráce mikroregionů směrem k poradenství pro starosty obcí a sdílení specifických služeb. Bohužel nepadlo příliš konkrétních návrhů, spíše obecné připomínky, že toto téma doposud nebylo řádně otevřeno a vydiskutováno.

3) *Jaký zaznamenali aktéři rozvoje regionu vývoj v oblastech, kterým se věnují?*

Při porovnání definovaných problémů obcí na regionálních setkáních v letech 2005-6 a v roce 2010 je jasným společným tématem **problematika financování obcí**, rozpočtového určení daní a administrativní požadavky na obce.

Oproti první sérii setkání se nevyskytuje tolik požadavků na pomoc při budování a obnově technické infrastruktury obcí. Nepředpokládáme, že by za čtyři roky tento problém zásadně vyřešil, ale patrně odeznělo očekávání, že programové období 2007-13 zásadně změní situaci, především ve zvýšení investičních prostředků v malých obcích.

Naopak se zvýšila celkem realistická očekávání od činnosti mikroregionů. V řadě případů zaznělo, že mikroregion není jen nástrojem společného získávání dotací, ale možností, jak řešit stejné problémy, se kterými se potýkají jednotlivé obce. Z těchto reakcí lze odvozovat zvyšující se **poptávku po prohlubování spolupráce obcí v rámci mikroregionů**.

Zatímco v otázce sociální byl v první sérii častokrát zmiňován odliv lidí z malých obcí a nedostatek občanské vybavenosti, ve výstupech ze setkání v roce 2010 je zřejmý **nárůst občanských a neziskových aktivit**. Toto může dokumentovat obnovující se občanskou společnost i na vesnici.

Další postřehy

Průměrná účast na setkání bylo 9,4 účastníka. Tato hodnota je vysoká, díky opakovanému, hojně navštívenému, setkání mikroregionu Želivka, Blaník a Podblanicko. Jinak byla průměrná účast 5,25 účastníka. Tato skutečnost mohla být způsobena tím, že všechna setkání se konala v Benešově, nikoliv místech působení mikroregionu. Fakt malé účasti byl reflektován i přítomnými účastníky setkání.

Na druhou stranu byla několikrát oceněna otevřenost jednání a možnost zapojit se do nastavování fungování programu Leader v území.

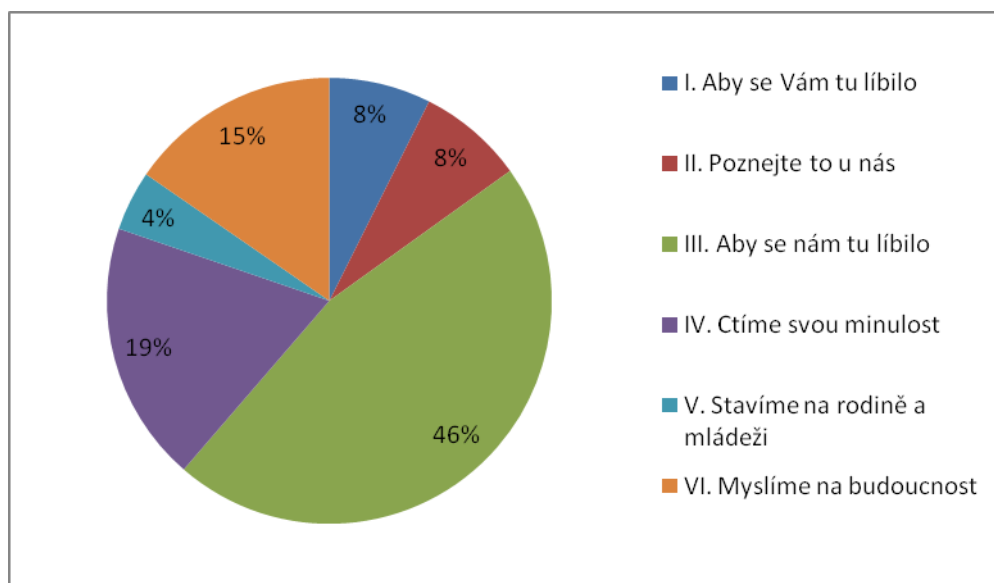
Nastavení implementace Strategie Leader

Během části setkání byl zjišťován názor účastníků na prioritizaci fichí aktuální strategie Leader a rozložení finančních prostředků do jednotlivých oblastí.

Tabulka č. 1: Nastavení implementace Strategie Leader – regionální setkání

ČÍSLO A NÁZEV FICHE	PRŮMĚRNÉ POŘADÍ	POŘADÍ	FINANČNÍ ALOKACE
<i>I. Aby se Vám tu líbilo</i>	4,87234	6	7%
<i>II. Poznejte to u nás</i>	4,255319	4	8%
<i>III. Aby se nám tu líbilo</i>	1,595745	1	46%
<i>IV. Ctíme svou minulost</i>	2,659574	2	19%
<i>V. Stavíme na rodině a mládeži</i>	4,829787	5	4%
<i>VI. Myslíme na budoucnost</i>	2,787234	3	15%

Graf č. 1: Nastavení finanční alokace Strategie Leader – regionální setkání

Jednoznačně neprotěžovanější je fiche *III. Aby se nám tu líbilo*, která se zaměřuje na podporu projektů směřujících na obnovu občanské vybavenosti. Naopak nejméně podpořeným opatřením ze strany účastníků regionálních setkání byl fiche č. *I. Aby se Vám tu líbilo* zaměřené na rozvoj ubytovacích kapacit.

5. Oborová setkání

V rámci evaluace Strategického plánu Leader proběhlo 8 oborových setkání.

	Oborová setkání
27. dubna 2010	Oborové setkání správců a majitelů památkových objektů a muzeí
29. dubna 2010	Oborové setkání podnikatelů v cestovním ruchu
4. května 2010	Oborové setkání pracovníků a zřizovatelů informačních center
10. května 2010	Oborové setkání pořadatelů kulturních a sportovních akcí, ochotníci
13. května 2010	Oborové setkání chovatelů koní, majitelů stájí, jízdáren
18. května 2010	Oborové setkání Subjekty spjaté s řekou Sázavou a vodními plochami
25. května 2010	Oborové setkání Mateřská centra a organizace pracující s mládeží
27. května 2010	Oborové setkání škol a školských zařízení

Oproti regionálním setkáním bylo složení účastníků oborových setkání pestřejší. Byla zde řada zástupců neziskových organizací, příspěvkových organizací, ale i podnikatelů. Nechyběli ani zástupci obcí a veřejné správy. Díky větší pestrosti složení účastníků nejsou závěry oborových setkání natolik konzistentní jako setkání regionálních. Přesto lze v jednotlivých setkáních nalézt řadu společných problémů a trendů.

1. Aktuální problémy a potřeby aktérů rozvoje regionu Posázaví?

Stejně jako na regionálních setkáních byla řada účastníků nespokojena s **narůstající administrativní zátěží** v nejrůznějších oborech. Silně tento problém zazníval mezi správci a vlastníky historických objektů, v souvislosti s provozem restauračních služeb, ale i ze strany pracovníků s dětmi a mládeží. Naopak v některých oblastech zcela chybí koncepční rámec, či jasné jednoduché legislativní vyjasnění. Jedná se především o otázky spojené s rozvojem turistického ruchu.

Řada diskuzí se samozřejmě točila okolo otázky financování nejrůznějších aktivit. Účastníci na jedné straně hovořili o **nedostatku financí, především v oblasti investic**, na druhou oceňovali pokrok v některých oblastech. Tento pokrok byl možný především zásluhou různých dotací a programu Leader. Ozývaly se také obavy z konce programového období EU a ukončení přílivu prostředků z EU. Podobně jako u obcí se pak objevovali úvahy o **nastavování dlouhodobě udržitelného systému financování různých aktivit**.

Velmi pozitivně byla hodnocena **role neziskových organizací a občanských aktivit** v otázkách místního rozvoje. V řadě oborů byla právě podpora takových aktivit považována za klíč k dalšímu rozvoji a řešení některých stávajících problémů.

V otázce lidských zdrojů byla hodnocení účastníků oborových setkání poměrně rozporuplná. Na jednu stranu oceňovali **profesionalizaci** řady činností, především v neziskových organizacích, na druhou stranu se pozastavovali **nad nedostatkem aktivních a dobrovolných spolupracovníků**. Také zazněli některé nápady na konkrétní oblasti vzdělávání pracovníků a dobrovolníků v konkrétních oborech.

2. Jaké postupy, které byly Posázavím o.p.s. v posledních třech letech realizovány, se osvědčily či by se měly změnit?

Účastníci oborových setkání oceňovali především informační a propagační aktivity Posázaví o.p.s. Řada účastníků měla kladnou zkušenost s využíváním webových stránek www.posazavi.com. Také role Posázaví o.p.s. jako zprostředkovatele dobrých přístupů a partnera při řešení nejrůznějších problémů byla ceněna. Právě v oblasti lobbingu a koordinace viděli účastníci oborových setkání největší možnost zlepšování služeb společnosti Posázaví o.p.s. Zprostředkování specifického poradenství a podpora neziskových organizací byly další podněty na případnou činnost této společnosti.

3. Jaký zaznamenali aktéři rozvoje regionu vývoj v oblastech, kterým se věnují?

Definovat změny a trendy v případě oborových setkání je podstatně složitější než v případě regionálních setkání. V každém oboru došlo k nějakému posunu a díky rozrůzněnosti témat se průniky hledají složitěji.

Jasným trendem, který můžeme na základě dvou zmíněných sérií setkání aktérů rozvoje regionu Posázaví je **zvyšující se podíl občanských a neziskových aktivit**. Role neziskových organizací a občanských aktivit vzrůstá především na místní úrovni a v tématech tradičně spojených s neziskovými organizacemi (děti, mládež, kulturní akce apod.).

Naopak **stížnosti na administrativní požadavky** z různých stran jsou podobné jako v minulých letech. V této otázce je problematický fakt, že Posázaví o.p.s. zpravidla nemá žádné možnosti, jak tuto problematiku ovlivňovat.

Další postřehy

Účastníci oceňovali formu setkání ve své věcnosti a vstřícnosti. Stejně jako účastníci regionálních setkání litovali malé účasti na setkání. Oborových setkání se zúčastnilo 3 až 10 osob. Průměrná účast byla téměř totožná s regionálními setkáními 5,13 účastníka na setkání.

Nastavení implementace Strategie Leader

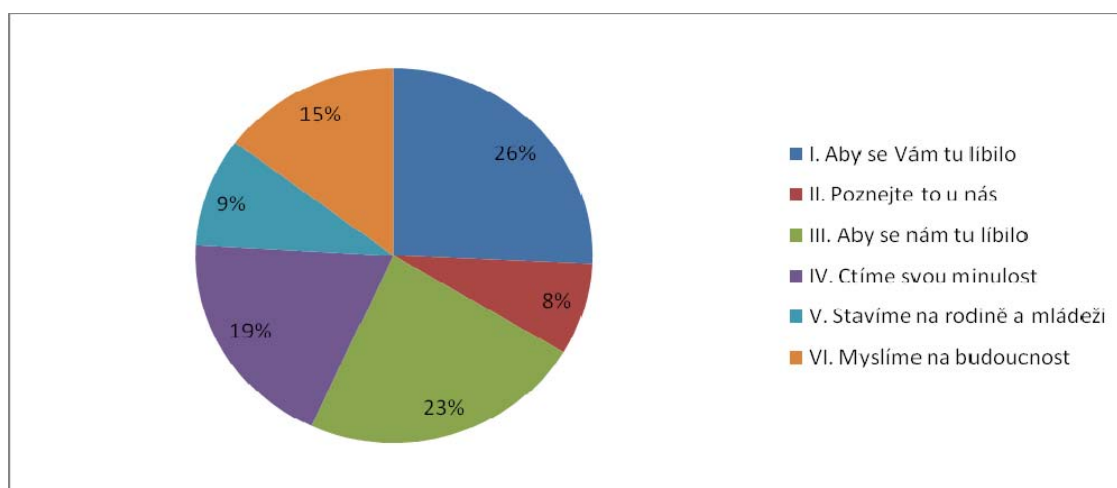
Samostatnou částí setkání bylo nastavení implementace Strategie Leader v regionu Posázaví. Na oborových setkáních bylo hodnocení významnosti překvapivě vyrovnané. Za nejdůležitější byla označena fiche č. III. *Aby se nám tu líbilo*, stejně jako na setkáních regionálních. Nicméně rozdíl průměrného pořadí fiche hodnocené jako nejdůležitější a fiche hodnocené jako páté je pouze cca 0,4. Hodnocení je tedy velmi vyrovnané. Vzhledem ke kombinaci relativně malému počtu respondentů a velmi těsného výsledku je tato prioritizace velmi nepřesná.

Zajímavý je fakt, že respondenti určili největší finanční alokaci na prioritu, která je dle nich až na čtvrtém místě důležitosti. Jedná se však o prioritu, kde se dá předpokládat vysoká finanční náročnost projektů. To svědčí o tom, že účastníci setkání finanční alokace pečlivě rozmysleli a nerozhodovali se na základě vlastních priorit.

Tabulka č. 2: Nastavení implementace Strategie Leader – oborová setkání

ČÍSLO A NÁZEV FICHE	PRŮMĚRNÉ POŘADÍ	POŘADÍ	FINANČNÍ ALOKACE
I. Aby se Vám tu líbilo	3,365854	4	26%
II. Poznejte to u nás	4,512195	6	8%
III. Aby se nám tu líbilo	3,02439	1	23%
IV. Ctíme svou minulost	3,341463	3	19%
V. Stavíme na rodině a mládeži	3,439024	5	9%
VI. Myslíme na budoucnost	3,317073	2	15%

Graf č. 2: Nastavení finanční alokace Strategie Leader – oborová setkání

6. Celkové shrnutí

Mezi regionálními a oborovými setkáními nalézáme několik průníků. Jedním z nich jsou neustálé stížnosti na administrativní zátěž ze strany státní správy. Tento stav je dokumentován již v první řadě setkání.

Naopak lze sledovat určitý posun v dalším tématu společném pro regionální a oborová setkání venkova. Nedostatek finančních zdrojů pro provoz a především pro investice spojuje většinu aktérů rozvoje venkova. Zatímco obce by přivítali změny v rozpočtovém určení daní na úkor dotací, neziskové organizace oceňují možnost využívat nejrozličnějších dotačních titulů. Obě skupiny ale uvažují o dlouhodobější udržitelnosti aktivit. Především pro neziskové organizace je to velmi důležitá otázka.

Dalším průnikem regionálních i oborových setkání je názor, že vzrůstá a do budoucna bude vzrůstat role neziskových a občanských aktivit. Můžeme říci, že z výstupů ze setkání v roce 2005-6 a v roce 2010 můžeme odvozovat rozvoj občanské společnosti v regionu. Přepokládáme, že kromě mnoha jiných vlivů k tomuto přispěla i výměna informací a vzájemná inspirace mezi organizacemi na území regionu podporovaná Posázaví o.p.s.

Tématem, které opět obsáhlo oba typy setkání, je otázka lidských zdrojů. Shoda je v tom, že by měla být prohlubována profesionalizace a vzdělávání klíčových aktérů rozvoje regionu (starostové, pracovníci NNO, aktivní občané). Na druhou stranu ze slov účastníků setkání můžeme vyvozovat určitý pokles zájmu o rozvojové a občanské aktivity na dobrovolné a aktivistické bázi. Dobrovolníci z let 2005-6 jsou v současnosti profesionálními pracovníky svých organizací, případně „vyčerpání“ svojí dobrovolnou prací a dobrovolných pracovníků je úbytek.

Zajímavé je poněkud rozdílné hodnocení činnosti Posázaví o.p.s. Na obou typech setkání byla její činnost hodnocena pozitivně. Obce převažující na regionálních setkání hodnotily především činnost Posázaví o.p.s. v oblasti dotačního managementu, vykonávaného skrze metodické vedení manažerů mikroregionů. Ostatní účastníci oceňovali především roli společnosti Posázaví jako informátora a propagátora regionu.

Aktivity Posázaví o.p.s. by se mohly rozvíjet v oblasti lobbingu, metodických doporučení i přímé pomoci organizacím z regionu při řešení různých otázek s nadřízenými orgány veřejné správy. Taková činnost je již v současnosti okrajově společností Posázaví vykonávána. Pokud by se měly tyto aktivity rozšiřovat, je třeba jasně nastavit podmínky a pravidla, za kterých by Posázaví o.p.s. takto mohlo pracovat. Dostávalo by se na z role servisní organizace do role organizace zastupující a to by jí mohlo poškodit v očích některých aktérů rozvoje regionu. Mohla by se setkávat s těžko řešitelnými konflikty zájmu a podobně.

Nastavení implementace Strategie Leader

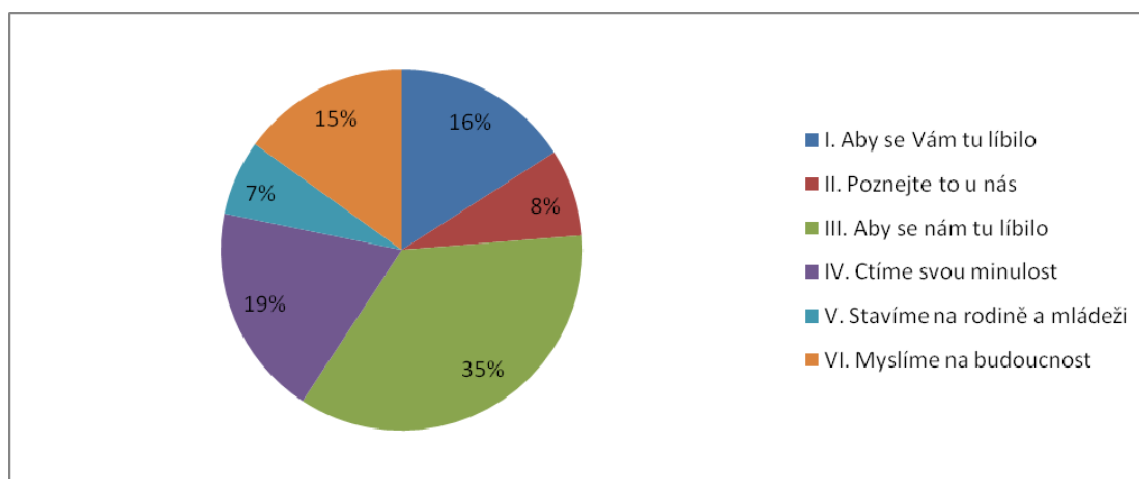
Celkově byla za nejdůležitější opatření strategie Leader fischer č. *III. Aby se nám tu líbilo*. Na této fici se shodli účastníci obou typů setkání. Největší rozdíl v hodnocení byl u fici č. *I. Aby se Vám tu líbilo* a č. *II. Poznejte to u nás*. Rozdíl v pořadí byl jen dvoumístný. Můžeme

tedy konstatovat, že se nevyskytly žádné výrazné rozdíly mezi oběma základními skupinami účastníků setkání.

Tabulka č. 3: Nastavení implementace Strategie Leader – celkově

ČÍSLO A NÁZEV FICHE	PRŮMĚRNÉ POŘADÍ	POŘADÍ	FINANČNÍ ALOKACE	FINANČNÍ ROČNÍ PŘEDPOKLAD
<i>I. Aby se Vám tu líbilo</i>	4,170455	4	16%	2 867 045 Kč
<i>II. Poznejte to u nás</i>	4,375	6	8%	1 403 409 Kč
<i>III. Aby se nám tu líbilo</i>	2,261364	1	35%	6 389 773 Kč
<i>IV. Ctíme svou minulost</i>	2,977273	2	19%	3 420 455 Kč
<i>V. Stavíme na rodině a mládeži</i>	4,181818	5	7%	1 210 795 Kč
<i>VI. Myslíme na budoucnost</i>	3,034091	3	15%	2 708 523 Kč

Graf č. 3: Nastavení finanční alokace Strategie Leader – celkově

7. Závěrečná doporučení

Na závěr uvádíme několik doporučení, které z této analýzy vyplývají, či ji doplňují.

Zveřejnit tuto zprávu a rozeslat ji účastníkům setkání.

Analyzovat relativně nízkou účast na některých setkáních.

V rámci mikroregionů iniciovat diskuzi o službách, které se dají sdílet.

Začít diskuzi o postoji Posázaví o.p.s. k roli lobbisty a zástupce zájmových skupin v rámci relevantních struktur organizace.

Prohlubovat informační a propagační činnost regionu.

Zjištění specifických vzdělávacích potřeb partnerů Posázaví o.p.s. a nabídnutí specializovaných vzdělávacích kurzů.

Vyvolat diskuzi nad otázkami dlouhodobého financování rozvojových, informačních a propagačních aktivit regionu.